

Zengo

– GürhanGürses · 20 Haziran 2011

Her toplum kendi canavarını yaratır. Sonrada ne oluyor yahu deyip aval aval yıkımları, yakımları, katliamları, kırımları seyrediyor ve işin içinden kendisini sıyrarak buna bir anlam yüklemeye çalışıyor. Lakin nafiledir. Dünyanın herhangi bir yerindeki rengi, dini, dili ne olursa olsun herhangi birisinin döktüğü gözyaşı esasen bütün insanlığa ait gözyaşındır. Bu yüzden kimse kendisini ayırmasın ortalığa dökülen saçılan kötülüklerden.

Zengo bir hikâye kahramanı, okumaya başladığınızda nefret edersiniz, korkarsınız hatta... Cinayetler işlemeye başlıyor; genç-yaşlı, kadın-erkek demiyor önüne gelen herkesi öldürüyor, öldürmekle kalmıyor parçalıyor, parçalamakla yetinmiyor cesetleri yakıyor. Ama öyle bir noktaya geliyor ki acımaya başlıyorsunuz Zengo'ya, üzölmeye başlıyorsunuz Zengo için. Ve kalkıp hepimiz Zengo'yuz diyeceğiniz geliyor bir an. İdam edilirken dahi onun için gözyaşları döküyorsunuz. Çünkü o doğduğu günden öldüğü güne değin hiç sevilmemiş. Ne annesi şefkat göstermiş, ne babası saçını okşamış, ne kardeşleri onunla oynamış, ne akrabaları ona ilgi göstermiş ve ne de diğerleri onu kabullenebilmiş... Tek başına itik ezik bir halde canavarlaşmaya başlamış. Bir zehirli ot nasıl biterse toprakta öyle!

Bu Hitler olur, Saddam olur, Zengo olur. Hangi ismi koyarsanız zulmedenlerden o olur. Canavarlaşanların ruhunu iyi çözümlenmek lazım gelir. Öğrencilerim çok iyi bilir; hemen hemen derslerine girmiş olduğum bütün sınıflarda okumuşumdur bu hikâyeyi... Aziz NESİN yazmış ZENGO'YU...

Ah Zengo sahiden kitaptan çıkıp yaşamış mısınız? Sahiden onlarca cana kıymış mısınız?

Sen bir hikâye kahramanısın. Cani misin, mazlum musun, katil misin, maktul müsün? Kitaptasın, kâğıttasın yani... Hayatta olanlara ne kadar benziyorsun. Öldürdüklerinin her bir uzvunu parça parça ağaçların dallarına astığın doğru mu? Yoksa o ağaçlara asılanlar sana karşı duyulan öfkelerin, sana karşı dökülen kusmukların, edilen hakaretlerin resmi midir?

Bir insan nasıl canavarlaşır anlatabilir misiniz? Bir insan nasıl horlanır göz göre göre anlayabilir misiniz?

Bir insan nasıl hakir görülür idrak edebilir misiniz? Sana benzeyenler özür dilerim senden daha beter olanlar çıktı ortaya...

Sevgisizlik yaratıyor canavarları...

Evde anne sevmiyor, baba sevmiyor, kardeş sevmiyor; mahallede komşu sevmiyor, arkadaş sevmiyor; okulda öğretmen sevmiyor, idareci sevmiyor... Bu kadar 'sevmiyor'u üst üste koyun bakalım. Hangi akıl baş edebilir, hangi kalp bu yükü kaldırabilir? Ardı arkası kesilmeyen psikopatlıkların, hadsizliklerin ve gözü dönmüştüğün ve caniliğın çıkış noktası burasıdır. Sen dışlarsan, ben dışlarsam, o dışlarsa ne olur bu insanların hali? Herkes Mısır Piramitleri'nin nasıl yapıldığını onlarca yüzlerce tonluk beton bloklarının nasıl üst üstte konulduğunu öğrenmek istiyor. Peki, günümüzde orta dökülen kanların, işlenen cinayetlerin oluşturmuş olduğu piramitlerin sırrı ne? Onlarca yüzlerce ilgisizlik, sevgisizlik, dışlanmışlık reddedilmişlik, itilmişlik, kakılmışlık sebep değil midir?

Meşhur Piyanist filminde bir sahne vardı. Can alıcı, idrak söktürücü, hafıza kaydedici... "Lütfen ateş etmeyin ben Polonyalıyım."

"Neden o zaman o lanet olası Alman paltosunu giyiyorsun?"

"Üşüyorum..."

İnsani bir yandır üşümek ve doğal olandır. İnsan yaratılışına aykırı olan ise eldeki silahtır ve o silahı insanların üzerine doğru tutan ruhtur. İnsani bir haktır ve en temel olanıdır yaşamak. Sizler kişilerin yaşam hakkına hal ve kal ile sıkıntı getirir zorda bırakırsanız aslında tüfeği kendinize doğrultup nişan aldırırsınız.

Zengo bir canavardır, her insanın içinde bir Zengo vardır. Çeşitli sebepler bunu dışarıya çıkartır; tıpkı Alâeddin'in Sihirli Lambası'ndaki cin gibi... Tıpkı Pandora'nın kutusunda saklı olan şerler gibi... Sadece bunu ortaya çıkarmak için birazcık kötülük lazımdır. Yanan bir ateşe hafiften esen bir rüzgâr ne yaparsa sizlerde için için kin büyüten birisinin üzerine giderek rüzgâr vazifesi görürsünüz. "Her şey incelikten kırılır, insan ise kabalıktan kırılır." darbı meselince söze başka bir veçheden giriş yapalım. Bu sebebi teliftir, bu ikrarı derunumdur.

Toplumun en genel hasletlerindendir zarafet, yiğidin en göze gelen meziyetlerindendir letafet, âdemin en bariz vasfıdır rikkat.

Japonların çay bardakları çok ince, küçük ve narindir. Kırılmaya müsait şekilde zariftir. Bunu merak eden öğrencilerden biri eğitime sordu: "Hocam! Neden Japonlar bardaklarını çok ince ve kolayca kırılacak yapıda yapıyorlar? Bu saçmalık değil mi? Neden daha sağlam ve kalın yapmıyorlar?"

Bu sözleri duyan eğitmen şöyle cevap verdi:

"Önemli olan bardakların ince ya da kırılabilir olması değil, Japonların o bardakları nasıl tuttuklarıdır. İşte bilmediğin nokta burasıdır."

İnsanlarda çay bardakları gibidir; ince, hassas ve kırılabilir. Bu incelik insanın zaafı, zafiyeti şeklinde idrak edilmemeli bilakis insana yaklaşım zaviyesinden bir ipucu olmalıdır. Eğer kaba saba birileri bu toplumda mantar gibi türemeye başladıysa düşünmemiz lazımdır. Sorgulamamız gerektir kendimizi...

Bilindiği üzere insan; ahsenül takvimdir. Ona kem gözle baktığınızda incinir bir gül gibi solar, sert bir şekilde dokunduğunuzda bir menekşe gibi boynunu büker, ters bir laf söylediğinizde gül üzerine düşen çiğ damlaları gibi ağlar, aksi bir hareket çektiğinizde kendisine kuru bir dal gibi kırılır. Kırmamanız gerek tipi nasıl olursa olsun, şekli şemai önemli değildir; o ki insandır.

İnsanlarda çay bardakları gibidir; şeffaf bir o kadar saf, bir o kadar sade... Ne koyarsanız onu alır, ne mana yüklerseniz o manayı ihtiva eder. Çaysa çay, kahveyse kahve, gazozsa gazoz... Öfkeyse öfke, kinse kin, hüznünse hüznün, gözyaşıysa gözyaşı... Asıl sizin onu kavrayış şekliniz mühimdir, onu idrak ediyorsunuz, onu kabul ediyorsunuz. Kırmak çok kolaydır, tamir etmek çok zor... İncelik esasen inceliği kavrayışımızdadır; neye göre ince kime göre ince? "İşim çok zor benim

Her sabah erkenden kalkıp

Seni Seviyorum" diye yazmış şairin biri... İyi de yazmış hani. İnsanlığın işi çok kolay esasen; her sabah herkes karşılaştığı kişilere sahiden gülümseyebilse, herkes herkesi içten bir selamlayabilse, herkes herkes hakkında bir iyi dilekte bulunabilse nasıl olur? Belki de Zengolar çıkmaz bir daha... Belki de kendi canavarını yaratıp sonra onun telefne ağlamaz bu toplum bir daha?

Zengo'yuz 24 saat, ezilenden yanayız.

Ayaklar altında kalandan tarafız.